

senticosos peccatores versans, vix sciat sceleratissimos pletere, totus solvit in blandicias. Quod ipse ex Maria habuit, verè nobis columnā nos protegente ab æstu divinæ indignationis.

Apoc. 12. 1. Visum à Joanne signum magnum in caelo: *Mulier amicta Sole, & Luna ignis ardens sub pedibus ejus, & in capite ejus corona stellarum duodecim.* De intemera Dei Genitrix præcipuum expositionem effe multi jure arbitrantur. Nec pani tunc Sole amictam autem, cùm Dei Verbum intra viscera sua corporavit. Ita S. Bernardus in Ser. ad ea Apocal. verba; Haymo, Cælius Pann. & ali in Commentariis. Tunc (ait Cælius) *amicta sole fuit, quando illum intra uterum concepit, qui intra omnia, super omnia, & infra omnia incomprehensibilis existit.* Totas ardentes Solis flammulas intra se continuit: quod Joanni fuit ingenti stupori. *Magnum plane signum (interpretatur Bernardus) mulier illæsa manens amicta Sole: non est mulieris potentia, ut justinæ Solis amictum.* Cæterum mellitus Abbas inde obortum ita solvit: *In te manet, & tu in eo; vestis eum, & vestiris ab eo. Vestis eum substantia carnis, & vestis ille te gloriâ sua Majestatis.* Preme attentius verba, quæ subdit: *Vestis solem nube, & sole ipsa vestiris.* Quasi dicat: Etsi Deus totus ignis consumens sit, eis Sol sit totus ardens, & inflammans; statim atque Virgineam sibi carnem adjunxit, gliscentes flammulas, & voraces furentis ignis cohibuit à combustione, temperavit ad splendorem: ut vehemens Solis æstus temperari solet opacæ nubis interventu & refrigerio. Hinc ergo, quantumvis igneus sit Deus, quantumvisflammans ejus conditio, securus accedit peccator per Mariam, per quam præstò adest non ignis conlumentis, sed illuminans; non judicatur, sed justificatur. Stellæ adsint, id est, justi; Luna, id est, peccatores, qui ut Luna mutantur: nullum plecter, nullum ferier, nullum flammante ira comburet; omnes illuminabit opaca Marianæ carnis nube obiectus Sol.

Maria ab æstu Diaboli nos protegit. **S. Bonav.** Nos etiam ab æstu diabolica tentationis protegi obumbrante Mariæ patrocinio, subtextit S. Bonaventura: qui sibi consonans in Pſalterio Virginem ita alloquitur: *Propera ad visitandum seruos tuos, sub tegumento manus tua illæsa conserventur, & per te suscipiant refrigerium contra cupiditatæ æstu.* Atrocissimus hominis hostis Dæmon, fæva ejus tentamenta; passiones nobis innatae ignita sunt illius tela, per quæ in nos sœvit, illa in malum inflammans. Ab hoc tentationis æstu appellatur Diabolus meridianus *Demon.* Pſ. 90. 6. & propterea meridianam divini Sponsi cubationem & umbram anxiè desiderat sponsa pro tempore tentationis eam graviter jactantis, ut refrigeretur ab incendio & æstu, qui in meridie vehementissimi esse solet: *Indica mihi, quem diligit anima mea, ubi pascas, ubi cubes in meridie.* Ita explicit S. Thomas, Beda, Philo Carpathius, & alii. Ut ergo ab hoc meridianio Dæmone, & tentationis æstu liberemur, Marianam umbram captare debemus, quæ nulla est gratior. Idcirco platano assimilatur in hoc cap. v. 19. *Quasi platanus exaltata sum juxta aquas.* De qua Aristonætus Epift. 3. *Platanus densa ramis, opaca umbra, aura modica, herba mollis, & tempestate æstiva florere docta.*

Marianam umbram captemus, ut à Dæmone meridianio libemur. **Canticor.** **Eccl. 24. 19.** *Ic elucidat moralissimè Carenſis Hugo.* **Genet. 1. 1.** habes: *In principio creavit Deus cælum, & terram.* Hebraicè pro creavit, est bara; quod Oleaster vertit, separavit, dividit.

Cælius. **Bernard.** **Idem.**

1114 Huc referas Prædictionem, seu columbam arborem, cuius meminit S. Petrus Damiani lib. 2. Epift. in 18. Nam arboris umbra columbas defendit à Draconis eas insectantibus immunitate: Draco enim valde formidat ejusmodi umbram sibi lethalem: *Donec ergo columba (ait Damianus) sub arboris illius umbra a Dracōnis igniti estu nos protegit.* **Mariana** **arboris umbra à Draconis igniti estu nos protegit.** **S. Pet. Dam.**

1112 **Apoc. 12. 1.** Visum à Joanne signum magnum in caelo: *Mulier amicta Sole, & Luna ignis ardens sub pedibus ejus, & in capite ejus corona stellarum duodecim.* De intemera Dei Genitrix præcipuum expositionem effe multi jure arbitrantur. Nec pani tunc Sole amictam autem, cùm Dei Verbum intra viscera sua corporavit. Ita S. Bernardus in Ser. ad ea Apocal. verba; Haymo, Cælius Pann. & ali in Commentariis. Tunc (ait Cælius) *amicta sole fuit, quando illum intra uterum concepit, qui intra omnia, super omnia, & infra omnia incomprehensibilis existit.* Totas ardentes Solis flammulas intra se continuit: quod Joanni fuit ingenti stupori. *Magnum plane signum (interpretatur Bernardus) mulier illæsa manens amicta Sole: non est mulieris potentia, ut justinæ Solis amictum.* Cæterum mellitus Abbas inde obortum ita solvit: *In te manet, & tu in eo; vestis eum, & vestiris ab eo. Vestis eum substantia carnis, & vestis ille te gloriâ sua Majestatis.* Preme attentius verba, quæ subdit: *Vestis solem nube, & sole ipsa vestiris.* Quasi dicat: Etsi Deus totus ignis consumens sit, eis Sol sit totus ardens, & inflammans; statim atque Virgineam sibi carnem adjunxit, gliscentes flammulas, & voraces furentis ignis cohibuit à combustione, temperavit ad splendorem: ut vehemens Solis æstus temperari solet opacæ nubis interventu & refrigerio. Hinc ergo, quantumvis igneus sit Deus, quantumvisflammans ejus conditio, securus accedit peccator per Mariam, per quam præstò adest non ignis conlumentis, sed illuminans; non judicatur, sed justificatur. Stellæ adsint, id est, justi; Luna, id est, peccatores, qui ut Luna mutantur: nullum plecter, nullum ferier, nullum flammante ira comburet; omnes illuminabit opaca Marianæ carnis nube obiectus Sol.

1113 **Nos etiam ab æstu diabolica tentationis** protegi obumbrante Mariæ patrocinio, subtextit S. Bonaventura: qui sibi consonans in Pſalterio Virginem ita alloquitur: *Propera ad visitandum seruos tuos, sub tegumento manus tua illæsa conserventur, & per te suscipiant refrigerium contra cupiditatæ æstu.* Atrocissimus hominis hostis Dæmon, fæva ejus tentamenta; passiones nobis innatae ignita sunt illius tela, per quæ in nos sœvit, illa in malum inflammans. Ab hoc tentationis æstu appellatur Diabolus meridianus *Demon.* Pſ. 90. 6. & propterea meridianam divini Sponsi cubationem & umbram anxiè desiderat sponsa pro tempore tentationis eam graviter jactantis, ut refrigeretur ab incendio & æstu, qui in meridie vehementissimi esse solet: *Indica mihi, quem diligit anima mea, ubi pascas, ubi cubes in meridie.* Ita explicit S. Thomas, Beda, Philo Carpathius, & alii. Ut ergo ab hoc meridianio Dæmone, & tentationis æstu liberemur, Marianam umbram captare debemus, quæ nulla est gratior. Idcirco platano assimilatur in hoc cap. v. 19. *Quasi platanus exaltata sum juxta aquas.* De qua Aristonætus Epift. 3. *Platanus densa ramis, opaca umbra, aura modica, herba mollis, & tempestate æstiva florere docta.*

Moralis illustratio.

SECTIO XLVI.

Cælum eris, si à te ipso, & terra contubernio longe sejungaris, cælestia & aeterna querens.

1115 **Hugo.** *Ic elucidat moralissimè Carenſis Hugo.* **Genet. 1. 1.** habes: *In principio creavit Deus cælum, & terram.* Hebraicè pro creavit, est bara; quod Oleaster vertit, separavit, dividit.

1116 **Perinde fuit visit.** Et sunt qui per cælum intelligent non solum empyreum, sed omnes cælestes orbes in prima die conditos, & postea reconciantos. Aut quorum illius sit separationis mentio? An exinceps separatum cælum à terra fuit? Nón secunda creationis die factum scribitur illud inter cælum, & terram interstitium? Genet. 1. 6. Fiat firmamentum in medio aquarum, & dividat aquas ab aquis. Et factum est ita: vocavitque Deus firmamentum, cælum. Esto, id ita habeat: certè non prius firmamentum appellatur a Deo cælum, quæ à terra inani & vacua separatur: Vocavitque Deus firmamentum cælum. Quod si cæli nomen habet, ac creari dicunt in ipso sacra Scriptura vestibulo, id quidē habet propter separationem à terra solidam & inani; ut doceamus, eos dumtaxat cæli nomen, & rem mereri, qui à terrenis squalentibus & vacuis, alta perunt, cælestia, & aeterna. Ferè hoc exprefit ad ea verba Stephanus Cantuariensis in allegorio Tilmani: *Vocavitque Deus firmamentum, cælum: quia mens justi, quæ per bona opera firmamentū est, cælū dicitur, quia & sculpta est viriutum floribus. Sed luculentius Origenes Hom. 1. in Genesim: Sicut firmamentum cælum appellatum est, ex eo quid dividat inter eas aquas, quæ super ipsum, & eas quæ sub ipso sunt; ita & homo, qui in corpore positus est, si dividere posuerit, & discernere quæ aquæ sunt superiores super firmamentū, & quæ sub firmamento, etiam cælum appellatur.*

1117 **Isai. 58. 13.** **Si averteris a Sabato pedem tuum, facere voluntatem tuam, in die sancto meo;** & vocaveris Sabatum delicatum, & sanctum Domini gloriosum: & glorificaveris eum, dum non facis vias tuas, & non inventur voluntas tua, ut loquaris sermonem. Tunc delectaberis super Dominum, & sustollam te super altitudines terre. Sermo est ad mores opportunos de rerum humanarum deficitia, de propriae voluntatis (quæ legi membrorum pareat & humana sectatur) abnegatione; nec non de rerum supernarum amore, sanctitatis ac religiosis studio. Et quibus aliis verbis Vates poterat luculentius verum describere, qui à te ipso, & telluris contubernio esset segregatus, cælestia quærens? Sed quid subinde? Eleganter exprimitur, ad quem honoris gradum fit evehendus qui hæc præstat: *Tunc delectaberis super Dominum, & sustollam te super altitudines terre.* Evehendus dicitur super altitudines terre. Hoc quid aliud est quam separari cælum à terra? Qui terra erat terrenis intentus, in cælum abit per separationem à terra. Terra enim, de qua Isaias loquitur, cælum esse putat S. Hieronymus; quod verè est terræ viventium, non deorsum, sed sursum. Unde Vatablus: *Equitare te faciam, id est, habitabis in terra sancta, id est, cælesti.* Lege S. Gregor. lib. 31. Moral. cap. 34. *Quia cuncta temporalia despiciunt, Lunam sub pedibus premit.* Huc advoces S. Augustinum ad rem præsentem eleganter opportunum, in Psal. 96. *Tu si vis, cælum eris: purga de corde tuo terram.* Si terrenas concupiscentias non habueris, & non frustra responderis, si sum te habere cor, cælum eris. *Capisci capere quæ sursum sunt, & non quæ super terram, nonne factus es cælum?* Carnem portas, & corde jam cælum es: conversatio enim tua in cælis est.

1118 **Apoc. 12. 1.** Signum magnum apparet in caelo dicitur: *Mulier amicta Sole, & Luna sub pedibus ejus, & in capite ejus corona stellarum duodecim.* De Ecclesia Christiana in terris militante litteralem esse sensum, communior fert existimatio. Porro tora ipsa cælestis describitur; & cum universo cælorum ornatus gaudeat, Sole nempe, Luna, & stellis ad illam ambitiosè exornandam descendenter, cæli nomine perfuerit. Illud unum negotium facit; quo pacto quæ in terris adhuc verfatur, & inter viatores militat, Sole appareat, vestita stellisque coronata, cum haec luminaria omnino exten sublimissimi cæli signa? Certè Ecclesia & tota cælestis est, & in terris nihilominus degit; quia cunctis ex mundib[us] bonis superior exigit, quæ pedibus calcat, & vestigis premit per sui ipsius abnegationem. Ut enim S. Gregor. lib. 34. Moral. c. 7. *Quia cuncta temporalia despiciunt, Lunam sub pedibus premit.* Huc advoces S. Augustinum ad rem præsentem eleganter opportunum, in Psal. 96. *Tu si vis, cælum eris: purga de corde tuo terram.* Si terrenas concupiscentias non habueris, & non frustra responderis, si sum te habere cor, cælum eris. *Capisci capere quæ sursum sunt, & non quæ super terram, nonne factus es cælum?* Carnem portas, & corde jam cælum es: conversatio enim tua in cælis est.

1119 **Genet. 15. v. 5.** Abraham sic allocutus est Deus: *Suspicere cælum, & numerare stellas, si potes: & dixit: Sic erit semen tuum: non tam carnale, quæ spirituale.* De Abraham adoptiva & Christiana posteritate sermo est; ipse quippe creditum patet, ex cuius nepotibus Christus carnæ assumptus. Compone cum his verbis alio c. 13. 16. prædicta: *Faciam semen tuum, sicut pulvrem terræ.* Nimis pulvrum futurum esse ait & stellato cælo, & terreno pulvi similem. Certè, si copiosam dumta-

quod in pedum appellatione figuraler indicatur. Certè, terra eris subtrahita Dei pedibus, ut pars divine providentiae abjectissima, si terræ fueris intentus; si vero cælestibus, cælum eris, ubi divina Majestas & Matris maximè spectatur, & splendet magis Dei providentia.

Audiens hac super re Regius Cantor qui Psal. 49. 4. inter alia Dei magna hoc unum celebrat: *Advocavit cælum sursum, & terram discernere populum suum.* Multi legunt: ut discernat. S. Cyprianus de bono patientie, & 2. Testim. n. 28. ut separat populum suum. Etenim dum cælum sursum advocat, à tellure illud separat, ut sic cæli nomen habet, ac creari dicunt in ipso sacra Scriptura vestibulo, id quidē habet propter separationem à terra solidam & inani; ut doceamus, eos dumtaxat cæli nomen, & rem mereri, qui à terrenis squalentibus & vacuis, alta perunt, cælestia, & aeterna.

Stephan. **Cæli nomina non merentur, qui à terra non separantur.** **Stephan.** Ferè hoc exprefit ad ea verba Stephanus Cantuariensis in allegorio Tilmani: *Vocavitque Deus firmamentum, cælum: quia mens justi, quæ per bona opera firmamentū est, cælū dicitur, quia & sculpta est viriutum floribus. Sed luculentius Origenes Hom. 1. in Genesim: Sicut firmamentum cælum appellatum est, ex eo quid dividat inter eas aquas, quæ super ipsum, & eas quæ sub ipso sunt; ita & homo, qui in corpore positus est, si dividere posuerit, & discernere quæ aquæ sunt superiores super firmamentū, & quæ sub firmamento, etiam cælum appellatur.*

1116 **Isai. 58. 13.** **Si averteris a Sabato pedem tuum, facere voluntatem tuam, in die sancto meo;** & vocaveris Sabatum delicatum, & sanctum Domini gloriosum: & glorificaveris eum, dum non facis vias tuas, & non inventur voluntas tua, ut loquaris sermonem. Tunc delectaberis super Dominum, & sustollam te super altitudines terre. Sermo est ad mores opportunos de rerum humanarum deficitia, de propriae voluntatis (quæ legi membrorum pareat & humana sectatur) abnegatione; nec non de rerum supernarum amore, sanctitatis ac religiosis studio. Et quibus aliis verbis Vates poterat luculentius verum describere, qui à te ipso, & telluris contubernio esset segregatus, cælestia quærens? Sed quid subinde? Eleganter exprimitur, ad quem honoris gradum fit evehendus qui hæc præstat: *Tunc delectaberis super Dominum, & sustollam te super altitudines terre.* Evehendus dicitur super altitudines terre. Hoc quid aliud est quam separari cælum à terra? Qui terra erat terrenis intentus, in cælum abit per separationem à terra. Terra enim, de qua Isaias loquitur, cælum esse putat S. Hieronymus; quod verè est terræ viventium, non deorsum, sed sursum. Unde Vatablus: *Equitare te faciam, id est, habitabis in terra sancta, id est, cælesti.* Lege S. Gregor. lib. 31. Moral. cap. 34. *Quia cuncta temporalia despiciunt, Lunam sub pedibus premit.* Huc advoces S. Augustinum ad rem præsentem eleganter opportunum, in Psal. 96. *Tu si vis, cælum eris: purga de corde tuo terram.* Si terrenas concupiscentias non habueris, & non frustra responderis, si sum te habere cor, cælum eris. *Capisci capere quæ sursum sunt, & non quæ super terram, nonne factus es cælum?* Carnem portas, & corde jam cælum es: conversatio enim tua in cælis est.

1117 **Isai. 66. 1.** **ubi sic loquentem Deum inducit: Cælum sedes mea, terra autem scelbellum pedum meorum.** Pulchra est Origenis interpretatio Hom. 1. in Genesim, ubi cæli nomine eos intelligit, qui abjectissimis terræ bonis susque deque habitis, cælestia inquirunt: *terra vero appellatione, illos, quæ mundib[us] inhaerent: Quod enim dicit (ait ille) cælum miki sedes est, ita dignè de Deo intelligitur, ut sciamus, quia in his, quorū in cælis conversatio est, Deus requiescit, & residet. In his autem, qui adhuc terrenum propositū gerunt, ultima pars ejus providentiae inveniuntur,*

S. Gregor.

S. August.

Gen. 15. 5.

Gene. 15. 5.

Terra et, si terrena curas; cælum, si cælestia.

Gen. 13. 16.

Philo.

Origen.

Cellensis.

Dens de celo
ad terram
demissus, no-
stris ut lev-
iat com-
modis, &
magnus ap-
parent.

Clem. alex.

Steuchus.

Isai. 9. 6.

Christus no-
stris natus
est, & natus
commodis,

dum axat prolem voluisse designare, sat fuisse accepta a stellis, vel a pulvere comparatio. Reor ea propter magnum futuræ turpis differim demonstratum; eorum videlicet, qui terrenis bonis adhaerentes, coti terreni sunt, & tanquam pulvis, quem proicit venus a facie terræ: & eorum, qui rebus intenti cœlestibus caelites sunt, & stellati ad instar cœli à tellure squallore sejuncti. Sic erit senectus. Sic erit (ait bellissime Philo in lib. Quis rerum humanarum hæres) sicut quod vides in ethere, sic cœlestes, sic umbra carens, plenum splendore purissimo (nam neque in cœlo non locum habet, nec in virtute tenebræ) dispositum ornatisimi immoto manens ordine, semper sui simile. Quid ad rem nostram accommodamus? Terra eris, & leviter pulvifculo similis, si terrena cures, & mundialia: cœlum eris stellato simulis sine terra umbra, totus superno lumine nitens, si cœlestia inquiras, & æterna, virtuti incumbens. Arguit Origenes Hom. 5. in Hieremiam: Si ad peccatores dicitur, Terra es, & in terram ibitis; quare non dicitur ad iustum, Cœlum es, & in cœlum ibis?

Hic exscribo, ut tu expendas, verba Petri Abbatis Cellensis ex libro de Conscientia, ubi qua ratione reddatur homo cœlum ornatisimum, sic eleganter explicat: Efficitur cœlum per inhabitantem spiritum ejus, qui fecit cœlum & terram, & habitat in cœlis. Hæc tria, scilicet Verbum, Dominus, & Spiritus oris ejus, creant, formant, & ornant cœlum conscientię. Dominus timore suo conscientiam creat; Verbum Domini instructione sapientia confirmat; Spiritus oris ejus, donorum varietate exornat.

SECTO XLVII.

Sublimior Principum Majestas tunc maxime proditur, cum subditorum emolumenit in serviant. Ubi de Eucharistia, regio beneficentissimi famulatus epulo.

Rex ipse Regum, & Dominus dominantium Deus in altissimis habitare dicitur, & nihilominus thronus ejus in columna nubis ad terras demissus appetat: à qua totus sit quotidianus gradientis per delectum populi commodis intentus, ac deserviens: ut enim fuse suprà statuimus in textus enodatione, humanitatis gratia, ancilla instar, sequitur nubes, quomodo loquitur Clemens Alexandrinus ad Gentes. Opportunè quidem & moralissime, altissimus cœlorum habitator, & excelsa ejus Majestas demonstrantur, cum ad terras demissus solium ponit in columna nubis suis famulante Iraelitis. Nōne tibi videtur sic fari superque humanos Reges, ac Princes edoceri, eò vel maximè sublimiorum illorum Majestatem & potentiam prodì, si subditorum emolumenit incubant, & inserviant, quasi eorum corona nobilis servit character sit? Ut enim pulchrit̄, ac verè Steuchus in Cosmopœia, Rex statuitur populi ductor, Sicut columna in deserto ductavit Hebreos.

Illustrissimum extat de Christo Domino, ejusque potestate, & regnatu vaticinum, apud Isai. 9. v. 6. Parvulus natus est nobis, & filius datus est nobis: & factus est principatus super humerum ejus, & vocabitur nomen ejus admirabilis, consiliarius, Deus, fortis, pater futuri saeculi, princeps pacis. Haud du-

bium est, totum describi nostris commodis defervientē; totum erga suos liberalē. *Natus est nobis, datus est nobis*, (ait Bernard. Hom. S. Bernard. 3. super Missus est nobis, inquam, non sibi. Et Ser. 3. de Circumcisione: *Totus mibi datus, & totus in meos usus expensis est*. Sed compone illud parvulus natus est nobis, & illud vocabatur Deus fortis: *laetacē gibror, id est, gigas Deus*. Etenim si parvulus natus est, unde tantum, tam regis incrementum est parvulo in gigantem? Ottendit subtiliter Tertull. lib. 2. Tertull.

contra Marcionem: *Deus tunc maxime magnus, cum homini parvulus*. Parvulo Deo indigebamus in nostris usus, & commoda; cum parvulus nobis natus, datusque est, tunc maxime ejus potestas & Majestas in giganteam molam excrevisse visae sunt. Scire cupis idoneam hujus regis magnitudinis mensuram? Metu ejus beneficentissimam in homines largitatē ab Isaia illico commendatam: *Et factus est principatus super humerū ejus*. Aquila legit: *Et facta est mensura in humero ejus*. Non alienis humeris, ut Tyranni solent, sed *ei⁹ mensura sublimissima*.

E parvulo magnus gi⁹.
gas producit
nobis in ser-
vientis utili-
taribus.

1123 Genes. 1. 16. die mundi quarta fabricasse Deus dicitur duo luminaria magna, luminare majus, ut præfet diei, & luminare minus, ut præfet nocti. Augustissimi Sol regis, & Luna reginae vocabulis, & solis decorantur. Ast, rogo in primis, unde Sol regio præsidentia titulo donatur, ac regia niter Majestate? Utique à famulante beneficentia, qua omnibus famulatur, omnia illuminans & fecundans munificis influxibus, elementa, metalla, stirpes, animantes, humanumque corpus. Hinc *Solis nomen fomes* apud Hebreos nonnulli argutè deducunt à verbo Chaldaico *famis*, quod ministrare significat, dum enim Rex præficit, minister est, quia rebus omnibus ministrat, & nobis operantibus quasi faciem præfert. *Hic* (ait Plinius sole commendantis lib. 2. cap. 6.) *lucem rebus ministrat aut ferique tenebras: hic cœli tristitia discutit, atque humani nubila animi serenat: hic suum lumen ceteris quoque sideribus fœnerat, preclarus, eximius*. Certe inde præciarius, inde eximia Majestate nitens ab irrequieto famulatu, & infatigabili curfu, perennique influuum munificentia in subiecta sibi corpora. Moralissima utique hæc sunt: pervia enim est apud scriptores facros, & prophanos, Regis sole comparatio. Ut noverint ipsi, expressius nullum regiæ Majestatis, & magnificentiae testimonium reperi, quā eorum in subditos beneficentia, fine quā mane est sceptrum, inanis corona, inane solium. Unum audi Agapetus Diaconum de Officio Principis: *Solis* (inquit) *profecto partes sunt, illustrare radiis orbem: Principis vero virtus est, egenorū misereri. Porro Sole ipso clarior est Imperator, qui prius est.*

1124 Isaiæ 3. 7. cū quidam è populo Ju-

daico in extremam redacto calamitatem ad regi-

num solium esset exquisitus, & quodammodo

coactus, consultissime oblatum sibi repulit do-

minatum, eā solū fultus ratione: *Non sum*

medicus, & in domo mea non est panis, neque

vestimentum: nolite me constitueri Principem

populi. Vatablus observat, Hebreæ vocem

pro medicus positam, Regem significare: non

ero Rex. LXX. vertunt, non ero princeps. Chal-

dæus, non sum dignus, ut sum capit, aut Prince-

cps. Nam in domo mea deest panarium, deest

vestiarium, deest æarium; deest ad victum &

vestitum necessaria, ut subditorum communis

prudenter inserviam: delectus proinde pri-

mariæ Regis partes, quæ primo & maximè

sublimissimam ejus majestatem evulgant, & pro-

bant. Nolite ergo me Regem constituere.

1125 Genes. 41. 43. ut Josephus præ regni

optimaribus universis totius Ægypti Prorex

constitueretur, regio Pharaonis curru extol-

litur, regio habitu & ornatu conspicuus ad

ostentationem majestatis & gloriæ, interim

clamante præcone: *Ut omnes coram eo geniſſe-*

terent, & præpositum esse scirent universæ ter-

ræ Ægypti. Pro priori hemisphrio, Hebreicæ

una vox ponitur abrech, quæ nonnullis est

fleue genua, aliis verò tener Pater: Chaldaeo,

hic est Pater Regis. Thargumao, vivat Pa-

P. Ideph. de Flores in Eccles.

S. Leo:

Christum de cœlo præsidentem in terris Regem commendat ex larga illius in omnes beneficentia: *Cecis viſum, claudis gressum, surdis auditum, mutis præstat eloquum. Febris abegit, dolores resolvit, mortuos resuscitavit. Magnum prorsus Regem ista demonstrant. Christi ergo præsidentia, sit terrena præfecturæ norma, & sublimioris Majestatis idea.*

1123 Genes. 1. 16. die mundi quarta fabricasse Deus dicitur duo luminaria magna, luminare majus, ut præfet diei, & luminare minus, ut præfet nocti. Augustissimi Sol regis, & Luna reginae vocabulis, & solis decorantur. Ast, rogo in primis, unde Sol regio præsidentia titulo donatur, ac regia niter Majestate? Utique à famulante beneficentia, qua omnibus famulatur, omnia illuminans & fecundans munificis influxibus, elementa, metalla, stirpes, animantes, humanumque corpus. Hinc *Solis nomen fomes* apud Hebreos nonnulli argutè deducunt à verbo Chaldaico *famis*, quod ministrare significat, dum enim Rex præficit, minister est, quia rebus omnibus ministrat, & nobis operantibus quasi faciem præfert. *Hic* (ait Plinius sole commendantis lib. 2. cap. 6.) *lucem rebus ministrat aut ferique tenebras: hic cœli tristitia discutit, atque humani nubila animi serenat: hic suum lumen ceteris quoque sideribus fœnerat, preclarus, eximius*. Certe inde præciarius, inde eximia Majestate nitens ab irrequieto famulatu, & infatigabili curfu, perennique influuum munificentia in subiecta sibi corpora. Moralissima utique hæc sunt: pervia enim est apud scriptores facros, & prophanos, Regis sole comparatio. Ut noverint ipsi, expressius nullum regiæ Majestatis, & magnificentiae testimonium reperi, quā eorum in subditos beneficentia, fine quā mane est sceptrum, inanis corona, inane solium. Unum audi Agapetus Diaconum de Officio Principis: *Solis* (inquit) *profecto partes sunt, illustrare radiis orbem: Principis vero virtus est, egenorū misereri. Porro Sole ipso clarior est Imperator, qui prius est.*

Vetus

Plinius.

Agapetus.

Regnum se-

riò repulit

qui subdi-

torum com-

dis non po-

terat inser-

vire.

Isai. 3. 7.

Josephus à

beneficentia

in subditos

Rex procla-

matur.

Genes. 41.

43.

B

b

&

ter Regis, Princeps in sapientia, & tener in annis. Reor tamen (ut aliquid addam nostro peropportunitum instituto) abrech perinde esse sermone Ægyptio atque benedic, à radice barch, id est, benedicere, gratias agere, imo & pascere, vel cibare, quia ex sacra Scripturæ usu benedicere, cibare est, & beneditio cibis. Unde Abigail cibaria Davidi offens reiebat 2. Reg. 25. 27. *Suscepit benedictio-*

nem haec, quam attulit ancilla tua tibi. Et 27. Pf. 144. 17. *Aperis tu manum tuam, & im-*

ples omne animal benedictione. Et bellè favet huic exhortationi contextus; nam v. 40. ejusdem capituli dixerat Phara ad Josephi: *Tu eris super domum meam, & ad tui oris imperium cunctis populis obediet.* Hebraicæ, cibabitur, Tigurina, cibum capiet. Nimurum ex his apparet unde Josephus totius Ægypti Princeps evulgatus, & probatus; unde tanta in eo majestas resplenduit: certè non aliunde quā à beneficentia in subditos, quibus largam administravit annonam. Atque huc spectat manipularum somnum, de quo Genes. 37. 7. *Vi-*

delicet ostendebatur imperium Josephi splen-

didissimum in Regem præficiendi ob necesse-

riorum ad viatum suppeditationem.

1126 Joan. 6. vix Christus Dominus sua

Regno dig-
nus putatur
Chrītus,
cum homi-
nes cibis.]

illæ miseratione tactus, solerter cibaverat co-

piosam hominum turbam; & ad beneficentia-

probationem ultra indigentium necessitatē

cibos illis subministraverat, cum ecce tibi ci-

bat homines attentam Christi erga alendos

subditos providentiam contemplantes, eum ad

regni fastigium evehendum deliberant. *Jesu* Joan. 6.

ergo, cum cognovisset, quia veniri essent, ut

raparent eum, & facerent Regem, fugit ite-

rum in montem ipse solus. Opportune quidem

Christum Deum regiæ dignissimum sublimitate

existimat, quandoquidem alimenta eis

ministraverat. Ut enim venerabilis Beda in

Catena S. Thomæ; *Turbo viso tanto miracu-*

s. Thom;

Agapetus Diaconum de Officio Principis: Solis

(inquit) profecto partes sunt, illustrare radiis

orbem: Principis vero virtus est, egenorū misereri.

Porrō Sole ipso clarior est Imperator, qui prius est.

1127 Hinc iam Eucharistia, regalis bene-

Eucharistia
regalis bene-
ficentia &
Dominici
familatus
epulum, qua
epulum, qua

Regis pro-

bat hoc, quod Propheta Rex præcinebat